

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 26/3-013066

Chișinău

22 martie 2023

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.73 din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare proiectul de lege pentru modificarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 (*delimitarea competențelor Procuraturii Anticorupție și Centrului Național Anticorupție la investigarea cauzelor de corupție la nivel înalt*), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.140/2023.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Justiției.

Anexe:

1. Hotărârea Guvernului privind aprobarea proiectului de lege (în limba română - 1 filă și în limba rusă -1 filă) ;
2. Proiectul de lege (în limba română - 3 file și în limba rusă - 4 file);
3. Nota informativă la proiectul de lege (18 file);
4. Avizele recepționate în procesul avizării (36 file);
5. Sinteza obiecțiilor și propunerilor (51 file);
6. Raportul de expertiză anticorupție (6 file);
7. Tabelul comparativ (9 file).

Secretar general adjunct
al Guvernului

Roman CAZAN

Ex: E.Grosu
Tel.022250274

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	71
"dd"	23 2023
Ora	

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 101

Fax:
+ 373 22 242696

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. 140

din 22 martie 2023

Chișinău

**Privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea
Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003
(delimitarea competențelor Procuraturii Anticorupție și Centrului Național
Anticorupție la investigarea cauzelor de corupție la nivel înalt)**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (delimitarea competențelor Procuraturii Anticorupție și Centrului Național Anticorupție la investigarea cauzelor de corupție la nivel înalt).

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Veronica Mihailov-Moraru

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****pentru modificarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova
nr. 122/2003 (delimitarea competențelor Procuraturii Anticorupție
și Centrului Național Anticorupție la investigarea cauzelor
de corupție la nivel înalt)**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251, art. 699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 269 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 269.** Competența organului de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție

(1) Organul de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție efectuează urmărirea penală în privința infracțiunilor prevăzute la art. 181¹-182, 239-240, 324-335 și art. 352¹ alin. (2) din Codul penal, a celor conexe cu acestea, precum și în cazul infracțiunilor comise cu folosirea situației de serviciu, prevăzute la art. 190 și 191 din Codul penal:

1) dacă au fost săvârșite de:

- a) persoanele indicate la art. 123-124 din Codul penal;
- b) ofițeri de urmărire penală, polițiști și ofițeri de investigații;
- c) avocați;
- d) executori judecătorești;
- e) administratori autorizați;

f) secretarul Consiliului Suprem de Securitate, șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale, alte persoane cu funcții de răspundere din cadrul Statului Major General al Forțelor Armate, precum și de persoane care dețin gradul militar de general sau un grad special corespunzător acestuia;

2) indiferent de calitatea persoanei, dacă suma de bani, valoarea bunurilor, serviciilor, privilegiilor, avantajelor sub orice formă și altor foloase, pretinse, promise, acceptate, oferite, date sau primite, depășesc 1000 de unități convenționale sau dacă valoarea prejudiciului cauzat prin infracțiune depășește 10000 de unități convenționale, cu excepțiile infracțiunilor prevăzute la art. 181¹-182.

(2) Centrul Național Anticorupție efectuează urmărirea penală în privința infracțiunilor prevăzute la art. 243 din Codul penal, dacă bunurile provin din oricare din infracțiunile prevăzute la alin. (1) ori dacă infracțiunea a fost descoperită de acesta și nu se cunoaște infracțiunea principală.

(3) Centrul Național Anticorupție efectuează urmărirea penală a infracțiunilor prevăzute la art. 325 și 326 din Codul penal, dacă au fost săvârșite în privința persoanelor prevăzute la alin. (1) pct. 1).”

2. La articolul 269², textul „cu excepția infracțiunilor care sunt atribuite prin lege în competența procurorului” se substituie cu textul „cu excepțiile prevăzute de prezentul capitol”.

3. Se completează cu articolul 269³ cu următorul cuprins:

„**Articolul 269³**. Competența organelor de urmărire penală în privința unor categorii de infracțiuni

În cazurile infracțiunilor prevăzute la art. 243 și 279 din Codul penal, urmărirea penală se efectuează de organul de urmărire penală în a cărui competență se află infracțiunea în legătură cu care a fost pornită urmărirea penală.”

4. Articolul 270:

alineatul (1):

punctul 1):

se completează cu litera e²) cu următorul cuprins:

„e²) directorul, directorul adjunct al Serviciului de Informații și Securitate și ofițerii de informații și securitate”;

litera g) va avea următorul cuprins:

„g) ofițeri de urmărire penală, ofițeri de investigații și polițiști, în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu, cu excepțiile prevăzute la art. 269”;

literele h) se abrogă;

litera i) se completează cu textul „ , cu excepția celor prevăzute la art. 270¹”;

la punctul 2), literele b) și c) se abrogă;

la alineatul (4), textul „sau, după caz, procurorul din procuratura specializată” se substituie cu textul „ , cu excepțiile prevăzute de prezentul capitol”.

se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) Exercițarea urmăririi penale în cazul infracțiunilor săvârșite de procuror se efectuează de către procurorul din altă procuratură.”;

la alineatul (5), cuvintele „și adjuncții săi pot” se substituie cu cuvântul „poate”;

alineatul (9) se abrogă.

5. Articolul 270¹ va avea următorul cuprins:

„**Articolul 270¹**. Competența Procuraturii Anticorupție

(1) Procuratura Anticorupție exercită urmărirea penală în cazul infracțiunilor date în competența Centrului Național Anticorupție, săvârșite de persoanele prevăzute la art. 270 alin. (1) pct. 1) lit. a)-e²) și i).

(2) Procuratura Anticorupție conduce urmărirea penală în cauzele în care urmărirea penală este efectuată de organul de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție.”

6. Articolul 270² va avea următorul cuprins:

„**Articolul 270².** Competența Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale

(1) Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale exercită urmărirea penală în cazul:

- a) infracțiunilor cu caracter terorist în sensul art. 134¹¹ din Codul penal;
- b) infracțiunilor prevăzute la art. 135-144, art. 166¹ alin. (3) și (4), art. 279, 283, 284, 295-295², 337-346 și 352² din Codul penal;
- c) infracțiunii prevăzute la art. 243 din Codul penal, dacă bunurile provin din infracțiunile date în competență conform prezentului articol ori dacă a fost descoperită de aceasta și nu se cunoaște infracțiunea principală;
- d) infracțiunilor prevăzute la art. 244, 248, 248¹, 248² și 249 din Codul penal, dacă valoarea în vamă a mărfurilor, a drepturilor de import sau a prejudiciului cauzat prin infracțiune depășește valoarea de 50000 de unități convenționale;
- e) infracțiunilor deosebit de grave și excepțional de grave săvârșite de un grup criminal organizat în sensul art. 46 din Codul penal, cu excepția celor menționate la art. 269 și art. 270¹ alin. (1) din prezentul cod;
- f) infracțiunilor săvârșite de o organizație (asociație) criminală în sensul art. 47 din Codul penal, cu excepția celor menționate la art. 269 și art. 270¹ alin. (1) din prezentul cod.

(2) Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale conduce urmărirea penală în cauzele în care urmărirea penală este efectuată de către organele de urmărire penală cu competență teritorială generală ale:

- a) Ministerului Afacerilor Interne;
- b) Serviciului Vamal;
- c) Serviciului Fiscal de Stat.”

Art. II. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 septembrie 2023.

(2) În termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi:

- a) cauzele penale aflate la faza de urmărire penală se vor transmite organelor de urmărire penală competente;
- b) Ministerul Afacerilor Interne va crea subdiviziuni teritoriale responsabile de efectuarea urmăririi penale a infracțiunilor de corupție, care să acopere întreg teritoriul Republicii Moldova, cu rază de activitate în trei zone regionale (Nord, Sud, Centru).

Președintele Parlamentului

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de lege pentru modificarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (*delimitarea competențelor Procuraturii Anticorupție și Centrului Național Anticorupție la investigarea cauzelor de corupție la nivel înalt*)

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege pentru modificarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (*delimitarea competențelor Procuraturii Anticorupție și Centrului Național Anticorupție la investigarea cauzelor de corupție la nivel înalt*) este elaborat de Ministerul Justiției, urmare a propunerilor prezentate de către diverse autorități publice și a ședințelor Grupului de lucru creat pe platforma ministerului în baza Ordinului ministrului justiției nr. 71 din 14 martie 2022, în cadrul cărora, aceste propuneri au fost analizate, consolidate și inserate în proiect.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul de lege a fost elaborat în vederea realizării mai multor acțiuni ce derivă din următoarele documente de politici:

- Obiectivul b) „Limitarea competențelor Procuraturii Anticorupție la investigarea cauzelor de corupție de nivel înalt” al Acțiunii 1.2.1. „Eficientizarea activității autorităților cu competențe în domeniul anticorupției și integrității” din *Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025*, aprobat prin *Legea nr. 211/2021*;

- *Planul de acțiuni pentru implementarea măsurilor propuse de către Comisia Europeană în Avizul său privind cererea de aderare a RM la UE*, aprobat de către *Comisia națională pentru Integrare Europeană pe data de 4 august 2022*;

- *Memorandumul cu privire la politicile economice și financiare (FMI)*.

În urma procesului de avizare și consultare publică a proiectului de lege pentru modificare consolidată a Codului de procedură penală, înregistrat în Cancelaria de Stat cu numărul unic 68/MJ/2023, Ministerul Justiției a recepționat mai multe propuneri de îmbunătățire a acestuia, inclusiv de ordin conceptual. Pentru a analiza și sintetiza propunerile parvenite este necesară o perioadă de timp mai îndelungată, fapt ce poate duce la depășirea termenelor de realizare a acțiunilor și a condiționalităților asumate de Republica Moldova față de partenerii de dezvoltare și UE.

În acest sens, pentru realizarea în termen a obiectivului cu privire la delimitarea competențelor Procuraturii Anticorupție și Centrului Național Anticorupție la investigarea cauzelor de corupție la nivel înalt, se impune „extragerea” din proiectul de lege pentru modificarea consolidată a Codului de procedură penală, înregistrat în Cancelaria de Stat cu numărul unic 68/MJ/2023, a intervențiilor care urmăresc îndeplinirea obiectivului respectiv.

În acord cu obiectivul trasat, proiectul urmărește delimitarea clară a competențelor între autoritățile responsabile de investigarea cauzelor de corupție, focusat pe corupția la nivel înalt, fapt care va asigura implementarea condiționalităților din *Planul de acțiuni pentru implementarea măsurilor propuse de către Comisia Europeană în Avizul său privind cererea de aderare a RM la UE*, aprobat de către *Comisia națională pentru Integrare Europeană pe data de 4 august 2022*, precum și a *Memorandumului cu privire la politicile economice și financiare*, încheiat cu FMI.

Necesitatea evaluării atribuțiilor și performanțelor reale ale instituțiilor anticorupție din Republica Moldova se impune în circumstanțele în care corupția sistemică și endemică s-a înrădăcinat, iar cauzele de rezonanță, aferente „fraudei bancare” și „spălătoriei rusești” nu au fost eficient investigate.

Fiind unul dintre principalele obstacole în dezvoltarea statului, obiectivul combaterii corupției și consolidarea autorităților anticorupție s-a regăsit de-a lungul anilor în prioritățile statului. Înregistrarea progreselor durabile în lupta împotriva corupției este condiționată de existența unor instituții cu mandate certe în combaterea corupției, care să nu lase loc de suprapuneri sau conflicte de competență.

Subiectul privind competențele organelor de drept în domeniul anticorupție, centrarea capacităților anumitor instituții pe corupția mare, a fost abordat în mai multe studii, printre care cele mai relevante sunt:

- Raportul elaborat de către *Comitetul Consultativ Independent Anticorupție „Ruperea cercului vicios: regândirea cadrului instituțional anticorupție în Republica Moldova”*¹;
- *Analiza funcțională a Procuraturii Anticorupție a Republicii Moldova, elaborat în cadrul proiectului „Asigurarea unui sistem de justiție integru, eficient și independent în Republica Moldova” implementat de Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE) cu susținerea Fundației Soros Moldova*².

Toate aceste studii au fost analizate minuțios și urmare a consultărilor cu părțile vizate s-a optat pentru formula cea mai oportună contextului actual, după cum este reglementat în proiect.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Pornind de la această stare de lucruri, dar și în vederea îmbunătățirii cadrului legal existent se propun modificări esențiale întru delimitarea clară a competențelor Procuraturii Anticorupție și ale Centrului Național Anticorupție în special privind corupția la nivel înalt.

I. Competența organelor de urmărire penală în privința unor categorii de infracțiuni

¹ <https://ccia.md/reports/ruperea-cercului-vicios/>

² <https://ipre.md/2022/11/23/analiza-funcionala-a-procuraturii-anticorupție-a-republicii-moldova/>

Un număr mare de activități infracționale generează profituri pentru infractorii care săvârșesc infracțiunea, adesea sub formă de numerar, pe care încearcă apoi să le legalizeze prin diverse canale, cu scopul de a le ascunde originea ilegală. Grupurile criminale organizate au un numitor comun - motivul financiar, în special prin infracțiunile de trafic de droguri, trafic de ființe umane, criminalitate cibernetică, contrabanda, corupție și evaziune fiscală ceea ce generează sume colosale, care în urma spălării banilor oferă infractorilor posibilitatea de a se bucura de produsele infracțiunii fără a le dezvălui proveniența.

Combaterea fenomenului de spălarea banilor reprezintă interes deosebit la nivel internațional și european, fiind aplicate toate politicile statelor pentru a preveni și combate acest fenomen. După cum s-a menționat, activitățile infracționale necesită finanțare pentru a-și menține rețelele infracționale, a recruta noi membri, precum și pentru a comite noi infracțiuni, iar acțiunile care permit eliminarea accesului la sursele de finanțare reprezintă un instrument eficient în combaterea criminalității și asigurarea securității publice.

Subsecvent, potrivit Raportului de evaluare al sistemului național de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului realizat de către Comitetul Moneyval al Consiliului European pentru anul 2019, a fost constatat că principalele riscuri naționale de spălarea banilor sunt legate de principalele infracțiuni care aduc venituri ilegale, și anume: trafic de droguri, corupție, trafic de ființe umane, evaziune fiscală și contrabandă.

Luând în considerare *Directiva (UE) 2018/843 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018*, Organizația Națiunilor Unite, Interpolul și Europolul relatează, de ani de zile, în rapoartele lor, despre convergența tot mai mare dintre crima organizată și terorism. Astfel, lupta împotriva rețelelor de crimă organizată ar trebui să facă parte din orice strategie de combatere a finanțării terorismului.

Comerțul ilegal cu arme, droguri, articole din tutun și bunuri contrafăcute, traficul de ființe umane, activitățile de „racketeering” și extorcare de fonduri au devenit modalități foarte lucrative pentru grupările teroriste, la care acestea recurg pentru a obține fonduri, ele generând în jur de 110 mld. EUR în fiecare an [exclusiv comerțul cu bunuri contrafăcute]. Legătura dintre terorism și criminalitatea organizată și legăturile dintre grupurile infracționale și grupările teroriste constituie o amenințare tot mai mare la adresa securității.

În aceeași ordine de idei, în cadrul Inspectoratului Național de Investigații al Inspectoratului General de Poliție al Ministerul Afacerilor Interne, este creată Direcția investigații infracțiuni spălarea banilor și finanțarea terorismului având ca obiectiv prioritar prevenirea, descoperirea și, după caz, investigarea infracțiunilor de spălarea banilor și finanțarea terorismului, lichidarea cauzelor și condițiilor ce favorizează săvârșirea infracțiunii de spălarea banilor pentru a asigura protejarea persoanei, a societății și a statului împotriva acțiunilor ilegale în acest domeniu.

Pentru combaterea eficientă a astfel de fenomene este esențial și strict necesară completarea competențelor Poliției în domeniul investigării spălării banilor și finanțării terorismului.

Prin urmare se propune modificarea *Codului de procedură penală*, fapt ce ar oferi instrumente suplimentare pentru prevenirea și curmarea criminalității și asigurarea securității publice.

În conformitate cu prevederile *Codului de procedură penală* infracțiunile de la art. 243 [Spălarea banilor] și art. 279 [Finanțarea terorismului] din *Codul penal* sunt de competența organului de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție, care efectuează urmărirea penală în cauzele penale de corupție și a celor conexe corupției, precum și a faptelor de comportament corupțional.

Astfel, infracțiunile generatoare de profit săvârșite de către o grupare criminală, asociație, sau organizație criminală, trafic de droguri, traficul de ființe umane, contrabanda și evaziunea fiscală, ce constituie unele din principalele amenințări legate de spălare de bani și finanțarea terorismului, nu sunt în competența Centrului Național Anticorupție, din acest considerent este necesar sporirea capacităților de investigație a organelor de urmărire penală pentru infracțiunile menționate.

Subliniem că, completarea *Codului de procedură penală* cu art. 269³ [Competența organelor de urmărire penală în privința unor categorii de infracțiuni] cu următorul cuprins: „În cazurile privind infracțiunile prevăzute de art. 243 și 279 din *Codul penal*, urmărirea penală se efectuează de organul de urmărire penală în a cărui competență se află infracțiunea în legătură cu care a fost pornită urmărirea penală” este necesară luând în considerare provocările la nivel regional și mondial, fiind oportună oferirea unor instrumente suplimentare pentru combaterea eficientă a unor astfel de fapte.

II. Delimitarea clară a competențelor Procuraturii Anticorupție și ale Centrului Național Anticorupție în ceea ce privește corupția la nivel înalt

În Raportul „*Ruperea cercului vicios: regândirea cadrului instituțional anticorupție în Republica Moldova*”, *Comitetul Consultativ Independent Anticorupție a punctat:*

„Procuratura Anticorupție (PA) a fost creată în 2016 pentru a combate corupția la nivel înalt, dar o perioadă îndelungată a redirecționat o mare parte din resursele sale limitate, dacă nu chiar majoritatea resurselor către corupția mică. Palmaresul acesteia în ceea ce privește corupția la nivel înalt este extrem de sărac. În 2020, de exemplu, niciun oficial de rang înalt din Republica Moldova nu a fost condamnat pentru acte de corupție. În 2021 un judecător a fost condamnat pentru îmbogățire ilicită de către prima instanță, dar rămâne în funcție până la epuizarea căilor de atac. Judecătorii au amânat în mod evident ședințele de judecată în cauze de rezonanță, iar procurorii au tergiversat avansarea investigațiilor privind acuzațiile de corupție. Aceste practici încă persistă”

Astfel, experții au remarcat cu titlu de recomandare că, urmează a fi modificate competențele Procuraturii Anticorupție pentru a se concentra la instrumentarea cauzelor de corupție la nivelul cel mai înalt. Or, actualul cadru legislativ care reglementează mandatul Procuraturii Anticorupție nu atinge obiectivul și scopul creării acestei procuraturi specializate - urmărirea penală eficientă și concentrată pe marea corupție.

Pe de o parte, *Codul de procedură penală* include un număr semnificativ de infracțiuni care nu sunt infracțiuni de corupție (în sensul capitolului III din UNCAC [Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției]) și nici măcar infracțiuni asociate cu corupția care țin de competența Procuraturii Anticorupție. În plus, lista persoanelor care fac obiectul mandatului Procuraturii Anticorupție pare a fi prea largă, iar pragul la atingerea căruia cazul va fi deferit competenței Procuraturii Anticorupție este destul de scăzut (aproximativ 12.670 de euro în ceea ce privește beneficiul ilegal și aproximativ 126.700 de euro în ceea ce privește prejudiciul). Pe de altă parte, nu toate infracțiunile care sunt asociate cu corupția și care ar putea fi atribuite în mod rezonabil competenței Procuraturii Anticorupție sunt incluse în mandatul său prin art. 270¹ din *Codul de procedură penală*.

În acest sens, una din recomandări vizează limitarea competenței Procuraturii Anticorupție la exercitarea urmării penale doar la cele mai relevante infracțiuni de corupție și infracțiuni conexe corupției.

În acest scop, se recomandă excluderea din categoria infracțiunilor de corupție și celor conexe: manipularea unui eveniment sau pariurile aranjate (articolele 242¹, 242²), falsul în documente contabile [articolul 335¹ CP], precum și primirea unei remunerații ilicite pentru îndeplinirea lucrărilor legate de deservirea populației (art. 256) și includerea în această categorie a următoarelor infracțiuni: spălarea banilor (articolul 243 CP - în ceea ce privește veniturile provenite din corupție), îmbogățirea ilicită (articolul 330² CP), și falsul în declarații [de avere și interese personale] [articolul 352¹ alin. (2) CP] (în cazul dacă sunt comise de funcționari publici de rang înalt). Aceste intervenții ar determina organele anticorupție să se concentreze asupra urmării penale eficiente a crimelor de corupție de nivel înalt și să ofere mai multe mijloace de combatere a fenomenului corupției. Se recomandă ca investigarea și, deci, controlul asupra cauzelor penale privind celelalte infracțiuni să fie transferate la alte organe de urmărire penală cu dislocare teritorială.

Din aceleași rapoarte deducem că atât Centrul Național Anticorupție (CNA), cât și Procuratura Anticorupție (PA) sunt în prezent supraîncărcate cu dosare de corupție mică și nici o instituție nu se concentrează asupra corupției la nivel înalt și a corupției sistemice. Se propune ca funcția de investigare penală pentru *corupția la nivel înalt* să fie concentrată în cadrul PA, iar CNA ar trebui să investigheze *corupția sistemică*, pe când *corupția mică* ar trebui să fie investigată de către organul de urmărire penală a Ministerului Afacerilor Interne (MAI), care urmează să coopereze cu CNA în vederea consolidării capacităților de investigare a acestor cazuri în cadrul MAI. Această delimitare a funcțiilor va limita riscul apariției conflictelor de

competență, va contribui la specializarea profesioniștilor implicați în instrumentarea cauzelor de corupție, va asigura randamentul proceselor în curs de derulare și celor ulterioare prin focusarea pe domenii certe de competență.

Pornind de la acest deziderat, prin proiect se propune o nouă redacție a **art. 269** din *Codul de procedură penală* pentru a abilita Centrul Național Anticorupție cu efectuarea urmăririi penale în privința infracțiunilor 181¹–182, 239–240, 324–335 și art. 352¹ alin. (2) din *Codul penal*, a celor săvârșite în conexiune cu acestea, precum și în cazul infracțiunilor comise cu folosirea situației de serviciu prevăzute la art. 190 și 191 din *Codul penal* în cazul în care acestea au fost săvârșite de:

a) persoanele indicate la art. 123–124 din Codul penal;

Extinderea subiecților se datorează faptului că art. 269 din *Codul de procedură penală*, atât în redacția actuală cât și în redacția proiectului, atribuie în competența CNA investigarea infracțiunilor de corupție în **sectorul public** și în **sectorul privat**. Pentru investigarea infracțiunilor de corupție în sectorul privat, este necesar ca și subiecții acestora să aibă calitatea persoanelor distincte de cele publice. Așadar, este necesar de a i se atribui în lista subiecților infracțiunii de corupție în sectorul privat și persoanele din categoria celor care gestionează o organizație comercială, obștească sau altă organizație nestatală, în sensul art. 124 din *Codul penal*.

În acest sens, prin menționarea persoanelor indicate la:

- art. 123 din *Codul penal*, ne referim la cele 3 categorii de persoane din sectorul public: (i) persoana cu funcție de răspundere, (ii) persoana publică și (iii) persoana cu funcție de demnitate publică, în sensul definiției oferite în respectivul articol;
- art. 123¹ din *Codul penal*, ne referim la cele 2 categorii de persoane: (i) persoana publică străină și (ii) funcționarul internațional, în sensul noțiunii definit în articolul dat;
- art. 124 din *Codul penal*, ne referim la persoană care gestionează o organizație comercială, obștească sau altă organizație nestatală. Reieșind din aceste raționamente deducem că în lista acestor persoane intră și: (i) persoane ce reprezintă conducerea partidelor politice; (ii) persoane ce reprezintă conducerea, membrii consiliului, membrii organului executiv și ai comisiei de cenzori întreprinderilor de stat și a societăților pe acțiuni cu capital majoritar de stat; (iii) precum și alte persoane care în virtutea unei însărcinări, au anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor sau acțiunilor administrative de dispoziție ori organizatorico-economice.

b) ofiteri de urmărire penală, politisti și ofiteri de investigații;

Includerea polițiștilor în categoria subiecților ce vor intra în competența CNA, este necesară întru evitarea examinării, de către polițiști, a infracțiunilor de corupție comise de către alți polițiști, situație în care există riscuri sporite de apariție a conflictelor de interese sau altor impedimente, care pot avea drept rezultat mimarea investigării sau investigarea părtinitoare a infracțiunilor prenotate.

c) avocați;

d) executori judecătorești;

e) administratori autorizați;

f) secretarul Consiliului Suprem de Securitate, șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale, alte persoane cu funcții de răspundere din cadrul Statului Major General al Forțelor Armate, precum și de persoane care dețin gradul militar de general sau un grad special corespunzător acestuia.

Aceste categorii de subiecți speciali sunt prevăzuți în actuala redacția a art. 270¹ alin. (1) pct. 1) din *Codul de procedură penală*.

În același context, prin raportul elaborat de către *Comitetul Consultativ Independent Anticorupție „Ruperea cercului vicios: regândirea cadrului instituțional anticorupție în Republica Moldova”*³ experții recomandă ca „CNA ar trebui să evalueze conceptul de corupție mică în contextul Republicii Moldova și să prezinte Parlamentului o delimitare clară între corupția sistemică și cea mică, pentru modificarea corespunzătoare a legislației, urmând ca **investigarea corupției mici să fie atribuită MAI. [...] Atât procurorii, cât și societatea civilă și-au exprimat dorința de a avea o reformă care să modifice legea și să raționalizeze competența PA pentru cazurile de mare corupție [...]. Procurorii locali, cu sprijinul poliției, pot investiga foarte bine cazurile de mică corupție.**”

Așadar, conform art. 266 din *Codul de procedură penală* organul de urmărire penală al Ministerului Afacerilor Interne efectuează urmărirea penală **pentru orice infracțiune care nu este dată prin lege în competența altor organe de urmărire penală** sau este dată în competența lui prin ordonanța procurorului.

În această ordine de idei și luând în considerare specificul infracțiunilor de corupție, suntem de părere că asigurarea realizării cu succes a misiunii de investigare a infracțiunilor respective, implică evitarea transmiterii cauzelor penale din competența CNA tuturor subdiviziunilor organului de urmărire penală din subordinea MAI.

Unicul organ de urmărire din cadrul MAI, este *Serviciului protecție internă și anticorupție (SPIA)*, care are menirea de a asigura securitatea internă, prevenirea și combaterea manifestărilor de corupție în rândul personalului aparatului central al MAI, autorităților administrative și instituțiilor din subordinea acestuia. Avînd în vedere că, SPIA este organul de urmărire penală abilitat cu atribuții specifice de a instrumenta cauzele de corupție din rîndul angajaților MAI, acesta dispune de pregătire suficientă de a efectua urmărirea penală și în cazul celorlalte infracțiuni de corupție, chiar dacă subiecții infracțiunilor respective sunt alții decît polițiștii. Or, specificul investigării infracțiunilor de corupție, indiferent de subiectul acestora, au aspecte comune, chiar uneori identice. Din aceste considerente, MAI urmează să restructureze subdiviziunea existentă, astfel încît să fie *capabilă să acopere întreg teritoriul Republicii Moldova*, din punct de vedere zonal (nord, centru și sud). Această

³ <https://ccia.md/reports/ruperea-cercului-vicios/>

restructurarea a SPIA va asigura un control eficient în prevenirea și combaterea: abuzului de serviciu, conflictelor de interese, influențelor necorespunzătoare, presiunilor, favoritismului etc., exercitate de către sau în privința ofițerilor de urmărire penală, precum și va capacita subdiviziunile teritoriale cu ofițeri de urmărire penală specializați în investigarea infracțiunilor de corupție.

Mai mult ca atât, *SPIA care va acoperi întreg teritoriul Republicii Moldova pentru investigarea infracțiunilor de corupție*, va coopera cu CNA în vederea consolidării capacităților de investigare a acestor infracțiuni, fapt ce va contribui la specializarea profesioniștilor implicați în instrumentarea cauzelor de corupție, va asigura randamentul proceselor în curs de derulare și celor ulterioare prin focusarea pe domenii certe de competență. În acest sens, susținem recomandările din raportul elaborat de către *Comitetul Consultativ Independent Anticorupție „Ruperea cercului vicios: regândirea cadrului instituțional anticorupție în Republica Moldova*, prin care se menționează că „[...] pentru o perioadă de tranziție [...], CNA și MAI **trebuie să coopereze** în vederea consolidării capacităților de investigare a acestor cazuri în cadrul MAI [...]” iar „[...] **partenerii de dezvoltare ar trebui să susțină** CNA în consolidarea capacităților de investigare a corupției sistemice, **în special la nivel regional, și să contribuie la creșterea capacității personalului MAI** de a investiga în mod adecvat cazurile de corupție mică (imediat și permanent)”.

În acest fel, pentru a răspunde acestor necesități, proiectul propune la **art. 269 alin. (1) pct. 2)** reglementarea limitei mărimii beneficiului ilicit de 1000 de unități convenționale (50 000 lei) și a prejudiciului cauzat de 10000 de unități convenționale (500 000 lei). Anume depășirea acestor cantumuri ale pragului pecuniar vor constitui criteriu de delimitare a competențelor de urmărire penală pentru infracțiunile de corupție ce vor intra din jurisdicția organului de urmărire penală al MAI în jurisdicția CNA.

Examinînd datele statistice prezentate de CNA, la situația din februarie 2023, deducem că din numărul total al infracțiunilor de corupție aflate în gestiunea organului de urmărire penală a CNA:

- În cazul infracțiunii de „*traficului de influență*” (art.326 din Cod penal) – 42 cauze penale, în majoritatea cazurilor fapta fiind comisă de persoane fizice, neavînd calitatea de subiecți speciali, dintre care:
 -) 24 de cazuri – cantumul bunurilor, serviciilor, privilegiilor sau avantajelor nu depășește suma de 1000 unități convenționale;
 -) 8 cazuri – cantumul acestora se află la limita dintre 1000 și 5000 de unități convenționale;
 -) 10 cazuri – valoarea depășește 5000 de unități convenționale.
- În cazul infracțiunii de „*corupere activă*” (art.325 din Cod penal) – 29 cauze penale, dintre care:
 -) 20 de cazuri – cantumul bunurilor, serviciilor, privilegiilor etc. nu depășește suma de 1000 de unități convenționale;

-) 7 cazuri – cuantumul bunurilor, serviciilor, privilegiilor etc. se află la limita dintre 1000 și 5000 de unități convenționale;

-) 2 cazuri – valoarea bunurilor, serviciilor, privilegiilor etc. depășește 5000 de unități convenționale.

- În cazul infracțiunii de „*corupere pasivă*” (art.324 din Cod penal) – 48 cauze penale, dintre care:

-) 39 de cazuri – cuantumul bunurilor, serviciilor, privilegiilor etc. nu depășește suma de 1000 unități convenționale;

-) 7 cazuri – cuantumul bunurilor, serviciilor, privilegiilor etc. se află la limita dintre 1000 și 5000 unități convenționale;

-) 2 cazuri – valoarea bunurilor, serviciilor, privilegiilor etc. depășește 5000 unități convenționale.

- În cazul infracțiunilor de „*darea de mită*” și „*luarea de mită*” (art.333 și 334 din Cod penal) – 7 cauze penale, dintre care:

-) 4 cazuri – cuantumul bunurilor, serviciilor, privilegiilor etc. nu depășește suma de 1000 unități convenționale;

-) 2 cazuri – cuantumul bunurilor, serviciilor, privilegiilor etc. se află la limita dintre 1000 și 5000 unități convenționale;

-) 1 caz – valoarea bunurilor, serviciilor, privilegiilor etc. depășește 5000 unități convenționale.

La micșorarea pragului valoric al bunurilor, serviciilor, privilegiilor sau avantajelor până la 1000 unități convenționale, ținând cont de subiecții speciali, în gestiunea CNA vor rămâne un număr de 60 de cauze penale. Adică, diferența dintre cele două praguri valorice (1000 și 5000 unități convenționale) este de 16 cauze penale.

În altă ordine de idei atragem atenția că, spre deosebire de alte tipuri de infracțiuni, infracțiunea specificată la art. 243 din *Codul penal* formează întotdeauna o conexitate cronologică cu infracțiunea care a fost săvârșită anterior, urmare a căreia au fost obținute bunurile care reprezintă obiectul material sau imaterial al infracțiunii respective. Astfel, deși este infracțiune autonomă, are ca situație-premisă săvârșirea unei alte infracțiuni, din care provin bunurile ce constituie obiectul material sau imaterial al infracțiunii prevăzute la art. 243 din *Codul penal*. Condiționarea existenței acestor infracțiuni de săvârșirea anterioară a unei alte infracțiuni, din care provin bunurile respective, le caracterizează pe acestea ca fiind infracțiuni corelative. De aceea, la **alin. (2) art. 269** propunem o formulă din care să rezulte clar că urmărirea penală în privința infracțiunilor prevăzute la art. 243 din *Codul penal* să se efectueze de organul de urmărire penală al CNA, dacă bunurile provin din oricare din infracțiunile pentru care CNA efectuează urmărirea penală ori dacă infracțiunea a fost descoperită de aceasta și nu se cunoaște infracțiunea principală.

În cazul includerii infracțiunii de spălare a banilor în alin. (1) la art. 269 din *Codul de procedură penală*, CNA se va limita la investigarea infracțiunii respective doar dacă aceasta va fi săvârșită de subiecții speciali indicați în acest alineat. Pe când,

în cazul în care, SPCSB-ul va transmite CNA-ului informațiile privind activitățile și tranzacțiile suspecte de spălare a banilor ce derivă din infracțiunile menționate în alin. (1) de la art. 269, CNA urmează să-și rețină spre investigare această cauză, chiar dacă infracțiunea nu a fost săvârșită de unul dintre subiecții prevăzuți la alin. (1) din art. 269. Astfel, art. 269 alin. (2), acordă posibilitate CNA-ului să investigheze spălarea banilor dacă bunurile provin din infracțiunile date în competența sa, indiferent de subiectul acesteia.

În scopul evitării riscurilor de apariție a conflictelor de interese sau altor impedimente care pot avea drept rezultat mimarea investigării sau investigarea părtinitoare a infracțiunilor de corupție, de către subdiviziunile teritoriale responsabile de efectuarea urmăririi penale a infracțiunilor de corupție ale MAI, prin **art. 269 alin. (3)** din proiect, se va acorda posibilitatea examinării de către CNA a infracțiunilor de corupere activă și trafic de influență (art.325 și 326 din *Codul penal*), în cazul în care o persoană terță susține că:

-) a promis, oferit sau dat, personal sau prin mijlocitor, unuia dintre subiecții enumerați în subpct.1) bunuri, servicii, privilegii sau avantaje [...] pentru a îndeplini sau nu ori pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale sau contrar acesteia (art.325 din *Codul penal*);

-) a promis, oferit sau dat unuia dintre subiecții enumerați în subpct.1) bunuri, servicii, privilegii sau avantaje [...] când respectivul subiect are sau susține că are o influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică, persoane publice străine, funcționar internațional, pentru a-l face să îndeplinească sau nu ori să întârzie sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite (art.326 din *Codul penal*).

Modificările inserate supra care acordă competența de investigare a **corupției sistemice CNA-ului și corupției mici MAI-ului**, urmărește sporirea eficienței și capacității **Procuraturii Anticorupție la investigarea corupției la nivel înalt**, având drept efect reducerea considerabilă a listei persoanelor care cad sub incidența mandatului procurorilor din Procuratura Anticorupție (doar înalții demnitari/functionari). În context, la **art. 270¹** din *Codul de procedură penală* se propune ca Procuratura Anticorupție să exercite urmărea penală în cazurile infracțiunilor date în competența CNA, dacă sunt săvârșite de:

- a. Președintele țării;
- b. deputați;
- c. membri ai Guvernului;
- d. judecători;
- e. procurori;
- f. angajații Centrului Național Anticorupție în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu;
- g. directorul, directorul adjunct al Serviciului de Informații și Securitate și ofițerii de informații și securitate.

Intervențiile normative au drept scop stabilirea competenței materiale a Procuraturii Anticorupție la investigarea cazurilor de corupție la nivel înalt, iar a procuraturilor și organelor de urmărire penală teritoriale se vor concerta la investigarea celorlalte cazuri de corupție.

III. Competența organelor de urmărire penală

Asigurarea unui act de justiție efectiv, rapid și care să răspundă exigențelor societății, precum și garanția respectării drepturilor persoanelor și examinarea în termen rezonabil a cazurilor, constituie un obiectiv principal în activitatea procurorilor, iar întru realizarea scopurilor și obținerea rezultatelor scontate se impune conjugarea eforturilor tuturor instituțiilor de drept, în lupta cu criminalitatea.

De la adoptarea *Codului de procedură penală*, ponderea numărului de cauze penale aflate în exercitarea nemijlocită a procurorilor a fost în continuă creștere, fiind determinată de modificările operate în legislația procesual penală. Cu titlu de exemplu, prin *Legea nr. 179/2018*, art. 270 din *Codul de procedură penală* a fost completat cu prevederi [**art. 270 alin. (1) pct. 2) lit. b) și c)**], potrivit cărora, suplimentar, în competența procurorului de a exercita nemijlocit urmărirea penală au fost date mai multe infracțiuni, fapt care, actualmente, duce la o încărcătură enormă per procuror în coraport cu alte activități de bază.

Respectiv, extinderea competenței materiale de exercitare a urmăririi penale de către procuror nu o considerăm justificată, atribuțiile de conducere a activității de urmărire penală de către procuror și pârghiile de control al activității organelor investigative, în cursul cercetărilor penale, sunt suficiente pentru a asigura derularea unor investigații penale eficiente și în termen rezonabil.

Este de remarcat că, potrivit art. 270 alin.(1) pct. 2) lit. c) din *Codul de procedură penală*, procurorul exercită urmărirea penală pentru infracțiunile prevăzute, printre altele, de art. 227-242³, art. 250-255 din *Codul penal*. Totodată, conform art. 269 din *Codul de procedură penală*, organul de urmărire penală al CNA efectuează urmărirea penală, printre altele, în privința infracțiunilor prevăzute la art. 239-240 din *Codul penal*, iar potrivit art. 269² din *Codul de procedură penală*, organul de urmărire penală al Serviciului Fiscal de Stat efectuează urmărirea penală și în privința infracțiunilor prevăzute la art. 250-253 din *Codul penal*.

Prin urmare, se atestă o dublare a competenței materiale pentru unele infracțiuni, atribuindu-le pe de o parte procurorului și, concomitent, organului de urmărire penală al CNA și Serviciului Fiscal de Stat, în același timp, instituindu-se excepții de competență, în cele din urmă, către procuror, fapt care se impune excluderea din competența procurorului de a exercita urmărirea penală.

În altă ordine de idei, subliniem că actualmente ține de competența procurorului exercitarea urmăririi penale în cazurile atentatelor la viața ofițerilor de informații și securitate, dacă atentatul este legat de exercitarea atribuțiilor de serviciu, precum și la viața membrilor familiilor acestora, iar în situația săvârșirii de către directorul și

directorul adjunct al Serviciului de Informații și Securitate a infracțiunilor de corupție și celor conexe, competent de exercitarea urmăririi penale este Procuratura Anticorupție. Pe când, în ipoteza săvârșirii unor altor infracțiuni de către ofițerii de informații și securitate, efectuarea urmăririi penale este dată în competența poliției.

Totodată, potrivit art. 20 alin. (1) din *Legea nr. 753/1999 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova*, controlul asupra activității Serviciului este exercitat de Parlament, Procuratură și instanțele judecătorești, în limita competenței lor.

Pornind de la scopul urmărit de prezentul proiect, dar și întru stabilirea unui echități juridice cu privire la controlul asupra activității SIS, se propune completarea **art. 270 alin. (1) cu litera e¹** prin care se instituie competența procurorului de a investiga infracțiunile săvârșite de directorul sau directorul adjunct al Serviciului de Informații și Securitate, precum și de către ofițerii de informații și securitate.

Mai mult ca atât, CNA va efectua urmărirea penală în raport cu directorul și directorul adjunct al SIS, precum și în raport cu ofițerii de informații și securitate. Însă, potrivit art. 33 alin. (1) din *Legea integrității nr. 82/2017*, SIS realizează evaluarea integrității instituționale în privința CNA, deținând în acest sens și cazierul privind integritatea profesională a agenților publici în cadrul CNA. În același context, corespunzător *Legii nr. 271/2008 privind verificarea titularilor și candidaților la funcțiile publice*, SIS efectuează verificarea titularilor și candidaților enumerați la art. 5 al legii nominalizate, printre care se încadrează și funcțiile de demnitate publică și/sau funcții publice de conducere de nivel superior din cadrul CNA.

Excepțiile instituite la **art. 269², 270 alin. (1) pct. 1) lit. g) și i) și alin. (4)** au menirea să facă o delimitare a competențelor și evitarea unui potențial conflict de competență între organele de urmărire penală.

La fel, prin modificarea **art. 270 alin. (1) pct. 1)** se propune excluderea din competența procurorului exercitarea urmăririi penale în cazul infracțiunilor săvârșite de minori, atribuindu-le în competența organului de urmărire penală al MAI. Or, se constată că, nu în toate cazurile infracțiunile săvârșite de minori, inclusiv și cele deosebit sau excepțional de grave, sunt complexe și din categoria infracțiunilor de rezonanță socială sporită, motiv din care nu sunt atestați factori obiectivi, care ar determina preluarea de către procurori a exercitării urmăririi penale pe aceste categorii de infracțiuni.

În același timp, se propune completarea **art. 270 cu alin. (4¹)** pentru a reglementa ipoteza în care un procuror a săvârșit o infracțiune urmărirea penală să se efectueze de către procurorul din altă procuratură, pentru a exclude orice părtinire sau circumstanțe ce ar pune la îndoială obiectivitatea procurorului care va investiga cauza penală.

Alin. (9) din art. 270 oferă posibilitate procurorului de a prelua cauza penală, de la ofițerul de urmărire penală, însă fără a se specifica anumite criterii clare. Dispozițiile respective creează posibilitatea interpretării și aplicării abuzive a normei

de către procuror, iar textul „*poate exercita personal urmărirea penală în orice cauză penală*” este confuz și poate crea conflict de competență între procurori.

De aceea, pentru a asigura o unicitate și practică uniformă cu privire la retragerea sau transmiterea materialelor și cauzelor penale repartizate unui procuror, este necesară abrogarea alin. (9) din articolul respectiv. Abrogarea acestui alineat nu va crea dificultate în investigarea cauzelor penale, ci dimpotrivă, va institui reguli uniforme la preluarea cauzelor penale de la un organ de urmărire penală la altul. Așadar, criteriile de care trebuie să se ghideze procurorul în ipoteza preluării materialelor și cauzei penale pentru a reține sieși cauza spre examinare trebuie să fie aceleași cu cele de transmitere de la un procuror la altul. Astfel de criterii sunt reglementate în art. 53¹ alin. (3) din *Codul de procedură penală*.

Prin această intervenție se urmărește evitarea nejustificată de retragere a materialelor și cauzei penale la discreția procurorului. Retragerea cauzei penale trebuie efectuată în condițiile art. 53¹ alin. (3) din *Codul de procedură penală*, care prevede următoarele criterii:

- a) transferului, delegării, detașării, suspendării sau eliberării din funcție a procurorului, potrivit legii;
- b) absenței procurorului, dacă există cauze obiective care justifică urgența și care împiedică prezentarea acestuia;
- c) neîntreprinderii acțiunilor necesare pe cauza penală în mod nejustificat mai mult de 30 de zile;
- d) constatării, din oficiu sau la plîngere, a unei încălcări grave a drepturilor persoanelor participante la procesul penal sau în cazul admiterii unor omisiuni ireparabile în procesul de administrare a probelor.

La fel, în cadrul proiectului se propune o redacție nouă a **art. 270²**. Prin aceste intervenții se urmărește excluderea din competența Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (PCCOCS) a infracțiunilor prevăzute la art. 259-261 din *Codul penal*.

Cât privește exercitarea urmăririi penale pentru infracțiunile prevăzute la art. 259-261¹ din *Codul penal*, în proiect, la art. **270² alin. (2) lit. a)**, s-a propus a fi atribuită competența organului de urmărire penală al MAI, având în vedere că în cadrul MAI este creată o subdiviziune specializată pentru combaterea și investigarea infracțiunilor informaționale, care dispune de investigatori instruiți în domeniu, tehnică specială, softuri, instrumente absolut necesare pentru investigarea eficientă a infracțiunilor de categoria respectivă.

În același context, luând în considerare specificul infracțiunilor de referință, se impune concentrarea investigării tuturor crimelor cibernetice (majoritatea cărora au un caracter transnațional și necesită constituirea echipelor comune de investigații JIT), indiferent de mărimea prejudiciului, la un singur organ specializat în investigarea acestora. Respectiv infracțiunile informatice și infracțiuni în domeniul telecomunicațiilor inserate în Capitolul XI din *Codul penal*, vor intra în competența

organului de urmărire penală al Direcției investigații infracțiuni informatice al INI al IGP al MAI, sub conducerea PCCOCS, fapt ce va contribui la combaterea eficientă a criminalității în acest domeniu.

Este de menționat, că proiectul propune completarea **art. 270²** din *Codul de procedură penală* la alin. (1) cu **lit. d)** care va acorda o competență nouă PCCOCS de exercitare a urmăririi penale în cazul săvârșirii infracțiunii prevăzute la art. 243 [spălarea banilor] din *Codul penal*, dacă obiectul spălării banilor provine din oricare din infracțiunile date în competența sa, sau dacă a fost descoperită de PCCOCS și nu se cunoaște infracțiunea asociată spălării banilor, similar celorlalte organe de urmărire penală.

Conform art. 2 din *Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului*, Poliția este o instituție publică specializată a statului, în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, care are misiunea de a apăra drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei prin activități de menținere, asigurare și restabilire a ordinii și securității publice, de prevenire, investigare și de descoperire a infracțiunilor și contravențiilor. Art. 14 alin. (1) și (2) din *Legea nr. 320/2012*, stabilește că, în vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice Poliției, prin ordinul ministrului afacerilor interne, la propunerea șefului Inspectoratului General al Poliției, **se înființează subdiviziuni specializate. Subdiviziunile specializate sînt unități ale Poliției de competență teritorială generală**, subordonate Inspectoratului General al Poliției, care pot crea servicii publice desconcentrate și se instituie conform specificului unor sectoare și direcții concrete de activitate. Prin ordinul ministrului afacerilor interne **se înființează subdiviziunea specializată a Poliției, care va avea calitatea de organ de urmărire penală.**

Prin urmare, **art. 270² alin. (2)** din *Codul de procedură penală*, este necesar să se regăsească specificarea organelor de urmărire penală ale Poliției **de competență teritorială generală**, fiind în concordanță cu dispozițiile *Legii nr. 320/2012* și realitățile sociale.

Cu privire la intrarea în vigoare a legii

Potrivit art. 56 alin. (1) din *Legea 100/2017 cu privire la actele normative* „Actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării.”, iar alineatul (3) al aceleiași articol reglementează că: „Intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărîrilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative **ori dacă există alte circumstanțe obiective.**”

Pentru garantarea unei perioade suficiente de timp necesare procesului de tranziție la noile reglementări și corelarea, din punct de vedere practic, a activității

CNA și Procuraturii Anticorupție, precum și transmiterea materialelor în teritoriul organelor de urmărire penală ale MAI, este necesară acordarea unui termen suficient în acest sens.

Intrarea în vigoare a legii este dictată de pregătirea corespunzătoare a tuturor organelor de urmărire penală. În acest sens este necesară o perioadă în care MAI va restructura subdiviziunea specializată existentă în subdiviziuni teritoriale responsabile de efectuarea urmăririi penale în cazul infracțiunilor de corupție, care să acopere întreg teritoriul Republicii Moldova, cu rază de activitate în trei zone regionale (nord, centru și sud), similar anexei nr. 2 din *Hotărârea Parlamentului nr. 34/2016 privind aprobarea structurii și efectivului-limită ale Centrului National Anticorupție*.

Mai mult, intrarea în vigoare a legii la o dată ulterioară publicării în Monitorul Oficial este timpul necesar cunoașterii efective a legii, ajustarea cadrului conex acesteia și crearea instituțiilor necesare pentru implementarea nemijlocită a legii. Astfel, identificarea subdiviziunilor teritoriale responsabile de efectuarea urmăririi penale în cazul infracțiunilor de corupție în cadrul MAI, este un proces mai îndelungat ce implică mai multe acțiuni succesive, fapt pentru care optăm și preconizăm ca intrarea în vigoare a legii să fie către 1 septembrie 2023, odată cu exercițiul de pregătire bugetară pentru anul 2024.

În această perioadă de timp, Ministerul Afacerilor Interne urmează să creeze subdiviziuni teritoriale capabile să acopere întreg teritoriul Republicii Moldova, din punct de vedere zonal (nord, centru și sud), ceea ce va permite atât specializarea ofițerilor de urmărire penală în investigarea infracțiunilor de corupție, cât și asigurarea unui control eficient în prevenirea și combaterea: abuzului de serviciu, conflictelor de interese, influențelor necorespunzătoare, presiunilor, favoritismului etc., exercitate de către sau în privința ofițerilor de urmărire penală.

4. Fundamentarea economico-financiară

Adoptarea proiectului propriu-zis, la moment nu presupune alocarea de cheltuieli financiare suplimentare din contul bugetului public național. Însă odată cu intrarea în vigoare a legii, se impune necesitatea restructurării subdiviziunii specializate a MAI-ului existente (SPIA) care să acopere întreg teritoriul Republicii Moldova, cu rază de activitate în trei zone regionale (nord, centru și sud). De aceea este dificil la moment să se estimeze costurile și cheltuielile necesare pentru acest exercițiu și să se poată opera cu cifre concrete. La fel, estimarea cheltuielilor urmează a fi evaluate în timp, reieșind din competențele atribuite.

Mai mult ca atât, odată cu includerea în sarcina organului de urmărire penală al MAI a atribuției de investigare a circa 70 de componente de infracțiuni noi, acesta trebuie să preia o sarcină pe care o realiza până la moment organul de urmărire penală a CNA. De aceea, pe lângă preluarea atribuțiilor atribuite prin prezentul proiect (din 1 septembrie 2023) de către actuala subdiviziune specializată (SPIA), care are în jur de 110 funcții publice cu statut special, suplimentar, o soluție tranzitorie ar fi excluderea de sub moratoriu a mai multor funcții vacante existente în sistemul MAI-ului, pentru

a evita stagnarea procesului de investigare a noilor infracțiuni atribuite în competența organelor de urmărire penală a MAI.

În același timp, pînă la 1 ianuarie 2024 se va putea efectua o analiză detaliată a cheltuielilor estimative necesare restructurării subdiviziunii specializate a MAI și capacitării subdiviziunilor teritoriale, astfel încît la începutul anului 2024 bugetul public național să acopere și cheltuielile pentru ca subdiviziunile respective să funcționeze la capacitate deplină.

Drept urmare, pentru implementarea proiectului de lege urmează a fi realizată în limita alocațiilor bugetare aprobate ale autorității, iar propunerile de reorganizare sau restructurare ale subdiviziunii specializată SPIA al MAI urmează a fi examinate în cadrul propunerilor de politici publice în contextul Cadrului bugetar pe termen mediu 2024-2026.

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Adoptarea proiectului de lege nu va impune necesitatea modificării altor acte normative, însă va fi necesară restructurarea subdiviziunilor specializate existente ale MAI, cu atribuirea de competență teritorială generală la efectuarea urmăririi penale a infracțiunilor de corupție. Această obligație derivă din dispozițiile art. 14 alin. (2) din *Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului*, care prevede că, prin ordinul ministrului afacerilor interne se înființează subdiviziunea specializată a Poliției, care va avea calitatea de organ de urmărire penală.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În conformitate cu art. 20 [etapele principale ale legiferării] din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, a fost publicat Anunțul privind inițierea procesului de elaborare a modificărilor la Codul de procedură penală nr. 122/2003. În temeiul Ordinului ministrului justiției nr. 71 din 14 martie 2022 pe platforma ministerului a fost creat un grup de lucru care în perioada martie-iulie 2022 s-a întrunit periodic în ședințe de lucru pentru a analiza și înlătura carențele cadrului normativ existent. În consecință a fost elaborat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și Codului contravențional).

La ședința Secretarilor generali ai ministerelor din 26 ianuarie 2023, s-a decis remiterea spre avizare a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și Codului contravențional), fiind înregistrat în Cancelaria de Stat cu numărul unic 68/MJ/2023.

În contextul recepționării mai multor propuneri de îmbunătățire a proiectului, inclusiv de ordin conceptual, este necesară o perioadă de timp mai îndelungată pentru analiză și sinteză a obiecțiilor și propunerilor formulate. Acest fapt poate compromite realizarea în termeni propuși a acțiunilor și obiectivelor trasate și a condiționalităților asumate de Republica Moldova față de partenerii de dezvoltare și UE.

În acest sens, pentru realizarea în termen a obiectivului cu privire la delimitarea competențelor Procuraturii Anticorupție și a Centrului Național Anticorupție la

investigarea cauzelor de corupție la nivel înalt, prezentul proiect este un „extras” din proiectul de lege pentru modificare unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și Codului contravențional).

Reținem că, prevederile din proiectul respectiv deja au fost supuse avizării ca parte componentă a proiectului de lege pentru modificare unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și Codului contravențional), înregistrat în Cancelaria de Stat cu numărul unic 68/MJ/2023. Însă pentru respectarea prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, proiectul respectiv urmează să parcurgă aceleași etape de legiferare cum sunt trasate în *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*. Prin urmare, proiectul a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, la compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*, rubrica *Registrul proiectelor de acte normative* și pe portalul www.particip.gov.md.

Prin scrisoarea Cancelariei de Stat nr. 18-69-1889 din 22 februarie 2023, proiectul de hotărâre privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (delimitarea competențelor Procuraturii Anticorupție și Centrului Național Anticorupție la investigarea cauzelor de corupție la nivel înalt) (număr unic 123/MJ/2023) a fost transmis spre avizare Ministerului Afacerilor Interne (inclusiv Inspectoratul General al Poliției și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră), Ministerului Finanțelor (inclusiv Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal), Procuraturii Generale, Procuraturii Anticorupție, Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Judecătorei Chișinău și Centrului Național Anticorupție. Ulterior, prin scrisoarea Ministerului Justiției nr. 03/1627 din 23 februarie 2023, proiectul respectiv a fost transmis spre avizare Universității de Stat din Moldova, A.O. „Institutul de Reforme Penale”; A.O. „Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției”; A.O. „Transparency International Moldova”; A.O. „Centrul de Resurse Juridice din Moldova” și A.O. „Institutul pentru Politici și Reforme Europene”.

În procesul de avizare au prezentat obiecții, propuneri și recomandări: Ministerul Afacerilor Interne, Procuratura Generală, Procuratura Anticorupție, Serviciul Fiscal de Stat, Centrul Național Anticorupție și A.O. „Institutul pentru Politici și Reforme Europene”.

Din avizele prezentate asupra proiectului de lege pentru modificarea Codului de procedură penală, înregistrat cu numărul unic 68/MJ/2023, au fost extrase acele compartimente care vizează obiectul de reglementare a prezentului proiect. În acest sens, au fost extrase pasajele din avizele prezentat de către Serviciu de Informații și Securitate și Uniunea Avocaților din Moldova.

Toate propunerile și obiecțiile înaintate au fost analizate și inserate în tabelul de sinteză a obiecțiilor și propunerilor la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative.

7. Constatările expertizei anticorupție

Prin Raportul de expertiză anticorupție nr. ELO23/8583 din 14 martie 2023, au fost expuse unele concluzii și recomandări care au fost analizate și incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor.

În același timp, s-a concluzionat că, proiectul legii pentru modificarea Codului de procedura penala al Republicii Moldova nr.122/2003 (delimitarea competențelor Procuraturii Anticorupție și Centrului National Anticorupție la investigarea cauzelor de corupție la nivel înalt) a fost elaborat de către Ministerul Justiției, în scopul delimitării clare a competențelor între autoritățile responsabile de investigarea cauzelor de corupție, focusat pe corupția la nivel înalt.

În cadrul procesului de elaborare au fost respectate prevederile legale cu privire la transparența în procesul decizional și proiectul corespunde normelor de tehnică legislativă.

Proiectul corespunde interesului public general, deoarece va contribui la realizarea obiectivului combaterii fenomenului corupției și consolidarea autorităților anticorupție în Republica Moldova.

Ministru

Veronica MIHAILOV-MORARU

Digitally signed by Mihailov-Moraru Veron
Date: 2023.03.21 09:53:48 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

